

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Xbalanque's marriage : a commentary on the Q'eqchi' myth of sun and moon

Braakhuis, H.E.M.

Citation

Braakhuis, H. E. M. (2010, October 20). *Xbalanque's marriage : a commentary on the Q'eqchi' myth of sun and moon*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/16064>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/16064>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

STELLINGEN

behorende bij het proefschrift van H.E.M. Braakhuis, "Xbalanque's Marriage"

- I. In de Mesoamerikaanse mythologie verraadt de transformatie van de belangrijkste karakters in zon en maan maar weinig over de aard van de betreffende mythe.
- II. Of de verteller van een Kolibrimythe voor de binnendringende hertenjager dan wel voor de berggod partij kiest, hangt mede af van de vruchtbaarheid van het bergland.
- III. Het Q'eqchi'-woord *putix*, optredend in verband met de gedaanteveranderingen van de dochter van een berggod, heeft sommige vertalers voor raadsels gesteld. Het is hoogstwaarschijnlijk een verbastering van het Spaanse *botija* 'kruik'. (Cf. Kockelman 2007: 377, 386 n. 22; Estrada Monroy 1990: 134/137, line 292; Quirín 1966: 184-185)
- IV. Door haar associatie met incestueuze voortplanting en het eten van kleine kinderen is de mythologische figuur van de Oude Pleegmoeder een markant symbool van de ontkenning van alliantie.
- V. Het Lévi-Straussiaanse principe dat niet de elementen, maar hun relaties bepalend zijn voor de betekenis, wordt ook geïllustreerd door de Mesoamerikaanse ideologie van de jacht, waarin niet het hert of de hertebok op zichzelf, maar de interactie van hert en mens een erotische lading heeft. (Contra Miller en Taube 1993: 75)
- VI. De bewering dat de Q'eqchi'-cultuur geen dierlijke alter ego's zou kennen en dus een uitzondering zou vormen in het Mayaanse cultuurgebied, is onjuist. (Contra Wilson 1995: 55)
- VII. Er is meer inzicht nodig in de semantische complexiteit van de Mayaanse dierenwereld om het Mayaanse mensbeeld goed te kunnen begrijpen.
- VIII. In een bezwering uit het 'Ritueel van de Bacabs' (fo 199) die de patiënt van benauwdheid moet verlossen, is de uitdrukking *tu bel hom bac tu bel hom tzekel bace* niet te vertalen als "op de weg van gevallen beenderen, op de weg van gevallen schedels," maar als "in de buis van de beendertrompet, in de buis van de schedeltrompet." (Contra Roys 1967: 66; cf. Arzápalo 1987: 410)
- IX. De gemoedsbewegingen die een verteller teweeg brengt bij zijn gehoor en de plaatsen in het verhaal waar dit geschiedt, verdienen zowel uit algemeen-menselijk, als uit zuiver-wetenschappelijk oogpunt meer aandacht dan in de Mesoamerikaanse anthropologie gebruikelijk is.
- X. De praktijk van sommige taalkundige veldwerkers om van het door hen bijeengebrachte tekstmateriaal alleen losse fragmenten te publiceren, dient als martelmethode te worden aangemerkt.
- XI. 'Vlinders in de buik hebben' betekent voor een eigentijdse Nederlandse vrouw in de ban van de liefde, voor een traditioneel-Mayaanse vrouw in de ban van zwarte toverij zijn. De een gaat op zoek naar haar geliefde, de ander naar een genezer. De tweede is de verstandigste.